

**ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЯК
ПЕРЕДУМОВА ПІДГОТОВКИ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ ФАРМАЦІЇ**

Бобкова І. А., Варлахова Л. В.

**Комунальний вищий навчальний заклад “Житомирський базовий
фармацевтичний коледж ім. Г.С. Протасевича”**

Житомирської обласної ради

При написанні статті ми ставили за мету розкрити актуальність формування та розвитку ключових компетентностей студента як базу, що допомагає вибудовувати навички професійної діяльності майбутнього молодшого спеціаліста у галузі фармації в умовах сучасного світу.

На сучасному етапі розвитку України актуальним є питання професіоналізму у всіх галузях суспільного життя. Професія фармацевтичного працівника вимагає високої професійної самосвідомості, дисципліни, толерантності, акуратності та відповідальності при виконанні своїх обов'язків, оскільки пов'язана із збереженням здоров'я людини .

В сучасних умовах якісна професійна освіта визначається компетенціями, які покладені в основу освітніх стандартів. “Професійна компетентність” (від лат. profession—офіційне заняття, лат. Compete – відповідати, підходити) - це інтегральна характеристика ділових особистісних якостей спеціаліста, як рівень знань і умінь, достатній для досягнення мети даного виду діяльності. Метою сучасної професійної підготовки молодших спеціалістів фармацевтичної галузі є формування фахівця не як засобу забезпечення функціонування господарства, а як процес розвитку творчого потенціалу особистості, системного мислення, уміння оперативно вирішувати завдання в умовах як великого обсягу інформації, так і дефіциту часу.

Компетентнісний підхід у підготовці молодшого спеціаліста фармацевтичної галузі полягає у прищепленні і розвиненні у студента сукупності ключових компетенцій, які визначають його успішну адаптацію у

суспільстві. Компетентності відносяться до ключових, якщо оволодіння ними дозволяє вирішувати різні проблеми в повсякденному, професійному чи соціальному житті. Ними необхідно опанувати для досягнення різних важливих цілей, вирішення складних завдань у різних ситуаціях.

Всі ключові компетентності мають такі характерні ознаки: багатофункціональність (передбачає використання знань, умінь, навичок і здатностей, необхідних для адаптації і продуктивної діяльності в різних професійних співтовариствах); міждисциплінарність (передбачає взаємозв'язок змісту і методик предметів однієї чи різних освітніх галузей); багатовимірність (включає різні розумові процеси та інтелектуальні вміння (аналітичні, критичні, комунікативні тощо)). Ключові компетентності вимагають значного інтелектуального розвитку студента: абстрактного мислення, визначення своєї власної позиції, здатності до творчого підходу у нестандартних ситуаціях, критичного мислення тощо.

У структурі ключових компетентностей при підготовці молодшого спеціаліста фармацевтичної галузі можна виділити:

1. Компетентність у сфері самостійної пізнавальної діяльності студента (засвоєння способів придбання знань з різних джерел інформації);
2. Компетентність у сфері цивільно-громадської діяльності (виконання ролей громадянина, виборця, споживача тощо);
3. Компетентність у сфері соціально-трудової діяльності (у тому числі вміння аналізувати ситуацію на ринку праці, оцінювати власні професійні можливості, орієнтуватися в нормах і етиці трудових взаємовідносин тощо);
4. Компетентність у побутовій сфері (включаючи аспекти власного здоров'я, сімейного буття та ін.);
5. Компетентність у сфері культурної діяльності (включаючи вибір шляхів і способів використання вільного часу, що культурно і духовно збагачують особистість);
6. Комунікативна компетентність (володіння літературною діловою мовою, знання однієї з європейських мов, вміння користуватися

комп'ютерною технікою та іншими засобами зв'язку й інформації, знання психології та етики спілкування тощо).

Пошук нових шляхів професійного зростання майбутніх фармацевтичних працівників, з огляду на вимоги сучасного ринку праці, залишається важливою та актуальною проблемою для вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації.

Формування професіоналізму молодшого спеціаліста відбувається лише при створенні і дотриманні певних педагогічних умов: залучення студентів до навчання на основі моделювання майбутньої професійної діяльності; забезпечення самостійної роботи студентів щодо розв'язання визначених практичних завдань; застосування на заняттях комплексу організаційно-методичних заходів на основі новітніх освітніх технологій.

Сучасна вища професійна освіта повинна вирішувати подвійне завдання:

- по - перше, забезпечити загальний розвиток, який спрямований на формування інтелектуальних, естетичних, духовно-творчих, моральних, психофізичних якостей молодшої людини;
- по - друге, сприяти професійному розвитку студента.

Для успішної побудови методики навчання слід спиратися на такі компоненти як: індивідуальні здібності студентів; здатність викладача до ефективного впровадження сучасних освітніх технологій; дидактична орієнтація на вироблення позитивно мотивованого ставлення студентів до нового; тести оцінки результатів діяльності; аналіз схеми управління впровадженням сучасних освітніх технологій.

При викладанні спеціальних фармацевтичних дисципліни викладач організовує розвиток кожної з ключових компетенцій, використовуючи такі види діяльності: володіння способами отримання знань з різних джерел інформації (підручники, навчальні посібники, Інтернет-ресурси, довідники тощо); вміння виділяти головне, оцінювати ступінь достовірності отриманої інформації; володіння формами усного мовлення (монолог, діалог, вміння поставити запитання, довести свою правоту при усній відповіді, дискусії,

захисту курсової роботи тощо); ведення діалогу "людина" - "людина" (розвиток комунікативних взаємодій у процесі професійного спілкування); уміння працювати в групі, шукати і знаходити компроміси (робота над спільним завданням); володіння етикою трудових і цивільних взаємовідносин (толерантність (розуміння того, що всі люди індивідуальні і неповторні, кожен має право на особистий погляд); правова відповідальність за порушення законодавства та інше); володіння навичками використання спеціальних приладів при проведенні дослідів; створення цілісної картини світу на основі власного досвіду; створення комфортного здоров'язберігаючого середовища (знання правил техніки безпеки, вміння організувати свій робочий час тощо).

Формування професійної підготовки майбутніх спеціалістів дає можливість студентам поступово і поетапно осмислити свої індивідуальні здібності і комунікативні якості, проводити їх аналіз. В цей період кожен студент повинен розробити власні прийоми компенсації тих індивідуальних здібностей, які попереджають ускладнення зовнішнього і внутрішнього плану професійної діяльності; знижують рівень залежності від думки інших людей; виділяють власну систему поглядів, позицій, здатність до ролевої поведінки і розширюють об'єм комунікативних умінь. Таким чином, під час навчання у майбутніх спеціалістів формується професійна компетентність.

У системі підготовки кваліфікованого працівника потрібно розвивати професійно особистісні якості, якими має володіти сучасний фахівець: майстерність, моральність, професіоналізм, ініціатива, здатність творити, адаптуватися, генерувати ідеї, бути динамічною і оптимістичною особистістю тощо.

Знання –основа компетенцій. Застосування компетенцій в різних ситуаціях під час вирішення складних проблем та спілкування сприяє набуванню (примноженню) нових знань, умінь, навичок, установок, цінностей.

Сучасний етап функціонування вищої професійної освіти вимагає нових підходів до підготовки конкурентоспроможних фахівців, які набувають

упродовж навчання не лише можливості оперувати отриманими знаннями, а й здатні пристосовуватися до потреб сучасного ринку праці.

Основними функціями ключових компетенцій є формування у молодій людини здатності навчатися, зокрема навчатися самостійно, забезпечення випускникам, майбутнім працівникам, більшої гнучкості у взаємостосунках з роботодавцем, становлення репрезентативності для зростання успішності в конкурентному середовищі існування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. –К.: Перун, 2003. – с. 445
2. Дружилов С.А. Психологія професіоналізму людини: інтеграційний підхід // С.А. Дружилов // Журнал прикладної психології – 2003 - № 4-5 с. 35 - 42.
3. Зеер Э.Ф. Модернизация профессионального образования: компетентностный подход: учебное пособие / Э. Ф. Зеер, А. М. Павлова, Э.Э. Сыманюк - М.: Московский психолого- социальный институт, 2005. – с. 216
4. Маркова А. К. Психология профессионализма // А. К. Маркова. – М.: Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996. - 308с.
5. Новий тлумачний словник української мови у 3 томах. - Т.1, Київ : Видавництво «Аконіт», 2007. -С. 874.
6. Энциклопедия профессионального образования: в 3-х т. [под ред. С. Я. Батышева]. –М.: Изд -во Акад. проф. образования, 1999. –Т. 2. –С. 383.